

## Ocak-Eylül 2021 döneminde Gürcistan ekonomisi

### Gürcistan ekonomisi, baz etkisi ve talepteki iyileşme sayesinde iki haneli büyümeye devam ettirmiştir:

- Ekonomik büyüme konusundaki hızlı tahminler, ekonomik faaliyetlerin mali teşvikler ve kredilerdeki büyüme koşullarında pandemi öncesi 2019 düzeyini bile aştığını göstermektedir. İlk çeyrekteki, bir önceki yıla göre çıktılardaki %4,5 azalış, hızlanan iyileşme ve ikinci çeyrekteki baz etkisi, Ocak-Eylül 2021'de %11,3 büyüme sonucunu doğurmuştur.
- Mali faaliyetler ve sigortacılık faaliyetlerinin, ulaştırma ve depolamanın, imalat, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme tedarikinin, otel ve restoranların, sanat, eğlence ve dinlencenin, emlak faaliyetleri ve ticaretin Eylül 2021'deki bir önceki yıla göre ekonomik büyüme üzerinde olumlu katkıları olmuştur. Bu arada inşaat sektöründe bir daralma yaşanmıştır. Vergi mükelleflerinin cirolarındaki bir önceki yıla göre büyüme, 2020'nin baz etkisi sonucunda Eylül ayında %24 olmuştur. Bu gösterge ekonomik büyüme konusundaki hızlı tahminlerde kullanılmakta olup ekonominin pandemiden bu yana iyileşme rotasında olduğunu düşündürmektedir.

### Enflasyon, asıl olarak uluslararası emtia piyasalarındaki daha yüksek fiyatlar nedeniyle artmıştır:

- Tüketici fiyatları Eylül'de bir önceki aya göre %0,2 artmıştır ve yıllık enflasyon, merkez bankasının hedefi olan %3'ün üzerinde, %12,3 olmuştur. Yüksek fiyatların uluslararası piyasalardan aktarımı, elektrik, su, gaz faturası desteğine son verilmesi, tedarik zinciri sorunları ve ulaştırma masrafları, Ocak-Eylül 2021'deki enflasyonun ana faktörleri olmuştur.
- Tütün\*\* hariç olmak üzere yıllık çekirdek enflasyon\* %6,3 iken yıllık çekirdek enflasyon %6,3 artmıştır. Bu, yıllık başlık enflasyonunun geçici olabileceği anlamına gelmektedir.
- Yıllık enflasyona kalem kalem bakıldığında:
  - ✓ %12,3'lük yıllık genel enflasyona büyük katkısı gıda ve alkolsüz içeceklerin yaptığı görülmektedir. Fiyatlar, 4,99 baz puan ekleyerek %15,9 artmıştır. Uluslararası gıda fiyatlarındaki artış asıl yönlendirici etki olmuştur.
  - ✓ Ulaştırma fiyatları %20,3 artmış ve yıllık enflasyona 2,47 baz puan kadar katkıda bulunmuştur. Kişisel ulaştırma donanımı işletmeciliği ve ulaştırma hizmetleri sırasıyla %29,3 ve %4,6 artmıştır.
  - ✓ Konut, elektrik, gaz ve diğer yakıtlardaki %11,8 artış, enflasyonu 1,74 yüzde noktası kadar yükseltmiştir. Elektrik-su-gaz ve diğer yakıtların fiyatları %14,6, ikametgâhlardaki bakım ve onarım fiyatları %7,2 ve buralara verilen su ve su hizmetlerinin fiyatları %4,5 artmıştır.

- Bu arada yurtiçi üretici fiyat endeksi (YİÜFE), Eylül 2020 ile karşılaştırıldığında %19 artmıştır. İmalat ürünleri için YİÜFE, 2020'nin aynı ayıyla karşılaştırıldığında %19,9 artmış, bunun sonucunda da genel yıllık YİÜFE'ye 14,9 baz puan katkı yapmıştır.
- YİÜFE'deki yıllık değişimin hemen hemen üçte biri (%32,8'i), bir önceki yıla göre %21,2 artan gıda ürünleri fiyatlarından kaynaklanmaktadır.
- Gıda ürünleri İthalat Fiyat Endeksi bir önceki yıla göre %20 artmıştır. Makine ve donanım fiyatları %69,8 artarken kok ve işlenmiş petrol fiyatları %65,5 fırlamıştır ki bu da manşet enflasyon üzerinde yukarı yönde baskı oluşturmuştur.

\* Çekirdek enflasyon, gıda ve alkolsüz içeceklerin, enerjinin, resmi düzenlemeye bağlı tarifelerin ve ulaşımın (özel tarifeler) tüketici sepetinden çıkartılması yoluyla hesaplanır.

\*\* Çekirdek enflasyon, gıda ve alkolsüz içeceklerin, tütünün, enerjinin, resmi düzenlemeye bağlı tarifelerin ve ulaşımın (özel tarifeler) tüketici sepetinden çıkartılması yoluyla hesaplanır.

#### **İhracat ve ithalatta pandemi öncesi düzeyi aşan güçlü bir artış yaşanmıştır:**

- Ocak-Eylül 2021'de, Gürcistan'ın dış kaynaklı emtia cirosu bir önceki yıla göre %22,3 büyümüş ve 10009,7 milyon \$ olmuştur.
- İthalat 7028,4 milyon \$ olurken (%21,6 artış) ihracat 2981,3 milyon \$ olmuştur (%24 artış).
- Ticaret açığı %19,9 artmış ve 4047,1 milyon \$ olmuştur. Dış ticaret cirosu içindeki payı %40,4'tür (Ocak-Eylül 2020: %41,3).
- AB ülkelerine ihracat 445 milyon \$ (Ocak-Eylül 2020 ile karşılaştırıldığında %13,1↓) ve toplam ihracatın %15'i kadar olmuştur. Öte yandan ithalat, toplam ithalatın %23'ü düzeyinde, 1625,3 milyon \$ olmuştur (%17,8 artış).
- Bağımsız Devletler Topluluğu'na (BDT) ihracat 1424 milyon \$ (32.7%↑) ve toplam ihracatın yaklaşık yarısı kadar olmuş; ithalat ise toplam ithalat içinde %28,2 payla 1987,2 milyon \$ olmuştur (14.9%↑).
- İhracat piyasası konsantrasyonu yüksektir. En büyük beş ticaret ortağına ihracatın toplam ihracat içindeki payı %58,7 olmuştur. En büyük paya sahip ortaklar Çin (16), Rusya (%10,2) ve Azerbaycan'dır (%13,4).
- En büyük beş ticaret ortağından ithalatın toplam ithalat içindeki payı %49,2 olmuştur. En büyük paya sahip ortaklar Türkiye (%18), Rusya (%10,8) ve Çin'dir (%8,4).

#### **2021'in Ocak-Eylül döneminde hem tüketici kredileri hem de kurumsal krediler büyümüştür\*\*\*:**

- 2021 Eylül sonu itibarıyla ticari bankaların toplam varlıkları 2020 sonuyla karşılaştırıldığında yaklaşık %3 artmış ve 58,6 milyar Gürcistan Lari (GEL) olmuştur.
- Toplam kredi portföyü yılbaşından o güne %10,5 büyümüş ve 40,1 milyar GEL olmuştur. Tüketici kredilerinde yılbaşından bugüne %20,3 ve 5,6 milyar GEL

tutarında büyüme yaşanırken ev halkına krediler (bireysel girişimciler hariç) yılbaşından bugüne %11 (17,8 milyar GEL) artmıştır.

- Kurumsal kredi portföyü (bireysel yatırımcılar hariç) yılbaşından o güne %9,8 büyümüş ve 19,7 milyar GEL olmuştur. Büyümenin başlıca itici güçleri, inşaata (kurumsal kredi portföyü büyümesindeki payı %26), ticarete (%18) ve tarıma (%12) verilen kredilerdir.
- Tahsili gecikmiş kredilerin toplam krediler içindeki payı %6,0 olmuştur. Bu, 2020 sonucuyla karşılaştırıldığında 2,2 baz puan daha düşüktür. Pandemi ertesi iyileşme ve kredilerdeki büyüme, TGA oranı üzerindeki etkilerini göstermiştir.
- Finansal olmayan kredi müşterilerinin mevduat portföyü (bireyler ve tüzel kişiler) yılbaşından bugüne %6,7 artarak 36,7 milyar GEL olmuştur. Bunun önde gelen itici güçleri, sırasıyla %20,2 ve %22,3 büyüme kaydeden, bireylerin döviz ve tüzel kişilerin milli para cinsinden vadesiz mevduatlarıdır. Bireylerin vadeli mevduatları %7,4 büyürken (milli para cinsinde %21,5; yabancı para cinsinde %3,1), tüzel kişilerin vadesiz mevduatı %17,4 azalmıştır (milli para cinsinde %17,1; yabancı para cinsinde %18,2).
- Dolarizasyon, bireylerin mevduatında %74,8 (2020: %75,7) ve tüzel kişilerin mevduatında %45,9 (2020: %47,2) iken toplam mevduatta %61,3 (2020: %62,1) olmuştur.
- Raporlama dönemi süresince sektörün aktif karlılığı %4,1 (Ocak-Eylül 2020: %-0,8), öz kaynak karlılığı %37,3 (Ocak-Eylül 2020: %-8,1) olmuştur. Kârlılıktaki bu önemli artış, pandemi kısıtlamalarının düşük baz etkisinden kaynaklanmaktadır. Kârlılık ölçüleri, bankacılık sektörünün pandemi ertesinde iyileşmeye başladığını göstermektedir.

\*\*\* Bu bölümde kurdaki düşüşlerin etkisi, büyüme oranlarının hepsinin dışında tutulmuştur.

### **27 Ekim 2021'deki son Para Politikası Toplantısında (PPT) para politikası oranı değiştirilmeksizin %10'da tutulurken para politikasındaki sıkılaştırma da sürdürülmüştür:**

- Gürcistan Milli Bankası (GMB), enflasyondaki yükselme beklentilerini ve devam eden riskleri düşünerek art arda yapılan toplantılarının ikincisinde de yeniden finansman faiz oranını değiştirmeden %10,0'da tutmuştur. GMB, politika faiz oranını 2021'in başından bu yana 2 baz puan arttırmıştır.
- GMB, beklenmedik yüksek enflasyonun gıda ve petrolün uluslararası piyasadaki fiyatlarının keskin artışının sonucu ve geçici mahiyette olduğunu belirtmiştir. GMB'nin ön tahminlerine göre bir seferlik harici faktörün manşet enflasyona katkısı yaklaşık 8 baz puan kadardır (%65 pay).
- GMB'nin son öngörülerine göre enflasyon, 2022'nin ikinci çeyreğinden itibaren azalmaya başlamadan önce 2021'de ortalama %9,7 olacaktır.
- GMB, enflasyon risklerinin süreceğinin ve gerçekleşmesinin sıkı para politikasının da sürdürülmesini gerektireceğinin altını çizmiştir.

Para Politikası Komitesi'nin bir sonraki toplantı tarihi 8 Aralık 2021 olarak kararlaştırılmıştır.



Uyarı Notu: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.